

Pedrera del Fiter

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Clot del Tufau. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Al camí del cal Tinet a cal Fiter, a l'esquerra.

Coordenades:

Latitud: 41.66147
Longitud: 1.82735
UTM Est (X): 402370
UTM Nord (Y): 4612855

Classificació

Número de fitxa 08262-61
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Miquel Bosch Viladoms. Cal Tinet. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET

Fitxes associades:

[Can Fiter](#)

Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía / OPC
Data de registre de la fitxa: dt., 10/08/2004 - 02:00

Descripció

Aquesta és una de les pedreres artesanals d'arenisca dins el terme municipal de Sant Vicenç de Castellet. En ser una explotacions gran s'explotava de forma intensiva. Es troba al Clot del Tufau, dins la propietat del mas Fiter i és una cantera en una paret recta. En les pedreres més petites la majoria de vegades eren els mateixos pagesos que es dedicaven a extreure la pedra, per tant eren pedreres de tipus artesanal. En aquesta pedrera encara es pot observar el sistema d'extracció de la pedra que es feia amb tascons de fusta ficades dins de forats en forma de falca que es feien amb el martell a diferents punts de la línia per on es volia tallar; després d'introduir el tascó de fusta, es mullava amb aigua i es deixava tota la nit; en augmentar de dimensions la fusta inflada per l'aigua, feia força i trencava la pedra. A l'accés a la zona de la pedrera, que actualment està en desús, hi ha una barraca de pedra seca que utilitzaven els picapedrers per guardar les eines de treball. La pedra de la pedrera del Fiter es va utilitzar per la construcció del pont sobre el Llobregat que es va iniciar l'any 1920. Desconeixem el temps que es va explotar aquesta pedrera, tot i que ens han dit que els anys 1960 encara s'extreia pedra.

Observacions:

Aquesta pedrera és coneguda com pedrera de la Creu. El 30 de maig de 2004 es va celebrar la primera Fira de la Pedra de Sant Vicenç amb la finalitat de promoure el sector i especialment l'anomenada "pedra de Sant Vicenç", com a producte amb característiques especials a l'entorn del qual es poden crear diferents iniciatives i convertir-la en un eix de desenvolupament econòmic, comercial i turístic del municipi. Altres pedreres artesanals d'arenisca: Balçamuller, Sant Joan de Dalt, Valent, Fiter. La fira es va deixar de realitzar i es va reconvertir en Fira del Vapor, que relaciona la història del poble amb els elements que l'han caracteritzat econòmicament: la pedra, el tèxtil i el ferrocarril.

Història

La indústria de la pedra ha estat una de les més importants els darrers cinquanta anys a Sant Vicenç de Castellet. L'explotació de pedra ha estat de dos tipus: pedra arenisca i pedra calcària (calissa). Tot i que ha aportat beneficis industrials, també ha aportat elements negatius, com la destrucció continuada del medi natural a més del risc de patir silicosis degut a la inhalació de pols en el treball de la pedra, ja que s'incrusten partícules microscòpiques als pulmons que produeixen lesions irreversibles als treballadors del sector. Les condicions geològiques dels voltants de Sant Vicenç, rics en quars, calcàries, arenisques, han fet que des de molts anys s'hagin aprofitat aquests recursos naturals. És difícil establir l'antiguitat de l'extracció de pedra, tot i que ben segur aniria paral·lela a la seva utilització en la construcció, fet que ens remunta al període romà i ibèric. S'han trobat mostres a algunes pedreres (Cornet, Grau) (Breny, 1975), d'una de les tècniques més antigues de partir la pedra aprofitant l'expansió de la fusta quan es remulla, que va ser utilitzada fins els anys 1960. L'extracció amb un caire industrial comença a finals del segle XIX, amb l'explotació de l'arenisca. L'arenisca s'extreia de forma manual, sense barrinades. És una pedra molt especial que s'utilitza per fer voreres, enllosats, aplacats, i no es pot polir. S'extreia buscant els junts de la pedra i traient els blocs sencers, anomenats "daus" i dividits després en plaques, cosa que requeria un gran domini de l'ofici. En aquesta època la pedra era transportada des de la pedrera en carros de les agències Moll i cal Carlos als tallers, on era treballada. El destí final era divers, utilitzant-se els anys 1920 en la construcció de l'Exposició Universal de Barcelona i de les fonts de Montjuïc, a més de carreteres o edificis, edificis com Correus o l'Hospital Militar de Barcelona. Els anys 1920-30 al poble hi havia un ambient comercial entorn a la pedra; al 1926 hi havia a Sant Vicenç tres mestres picapedrers (Llibre de Matrícula Industrial 1926, AMSVC). Però ja abans, al 1896 (Llibre de Matrícula Industrial 1896, AMSVC) hi treballava un picapedrer, Francesc Casas Pubill. La tradició del Ball de Gitanes està lligada històricament a la pedra, ja que ho van portar l'any 1907 els picapedrers vinguts de Caldes de Montbui, que introduirien aquest costum tant arrelat a la zona del Vallès. Actualment l'explotació de la pedra arenisca ja no es realitza degut a que al mercat hi altres tipus de materials més diversos; però si que s'explota encara la pedra calcària de Sant Vicenç a diferents pedreres del

entorns, essent la més important del terme la dels Roures a Vallhonestà.

Bibliografia

AA. VV. (1975). La Indústria a Sant Vicenç: la pedra. El Breny. Número especial Festa Major 1975.

AA.VV. (2004). La pedra de Sant Vicenç: un element clau per la promoció del Bages Sud. El Breny nº 295, març 2004.

